

STRUČNI RAD

UDK 314.57(497.5)(049.3)

Anita Nekić

PRIKAZ KNJIGE

NASLOV: SOCIJALITETNI STERILITET U HRVATSKOJ –
ZAŠTO SMO NEOŽENJENI I NEUDANE

AUTORI: ANĐELKO AKRAP I IVAN ČIPIN

Izdavač: **Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti**Mjesto i godina izdanja: **Zagreb, 2006.**Broj stranica: **170**

SINTETIZIRANI PRIKAZ DJELA

Opseg i raspored građe

Knjiga "Socijalitetni sterilitet u Hrvatskoj – Zašto smo neoženjeni i neudane" autora Anđelka Akrapa redovnog profesora na Katedri za demografiju Ekonomskog fakulteta u Zagrebu i Ivana Čipina asistenta na Katedri za demografiju Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, objavljena je u nakladi Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Zagreb 2006. godine. Glavna i odgovorna urednica je Jadranka Kosor, diplomirana pravnica, potpredsjednica Vlade RH i ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

Knjiga se sastoji od predgovora i sažetka te 8 poglavlja, a na kraju se nalazi i zaključak, korištena literatura poredana abecednim redom, anketni upitnik na temelju koje je napisana knjiga i dodatak u kojem je navedeno nekoliko od odgovora na pitanja iz anketnog upitnika. Unutar djela nalazimo i 72 tablice i 17 grafikona.

Analiza strukture i sadržaja

U sažetku ove knjige autori nas ukratko upoznavaju s tekućim problemima u Hrvatskoj vezanih uz rastući broj neudanih i neoženjenih u dobnim skupinama iznad 35 godina te nas upoznavaju s izrazom socijalitetni sterilitet. Također nas po prvi put i upoznavaju s istraživanjem koje su proveli i na temelju kojeg je i napisana ova knjiga.

U prvom poglavlju knjige autori nas ukratko uvode u istraživanje, daju definiciju socijalitetnog steriliteta, navode skupine osoba koje nemaju djecu koje su različite od autora do autora. Nadalje, govore nam o problemu zašto pojedinci nemaju djece te o njihovim razlozima neimanja djece koji su uglavnom individualni, sociopsihološki, agregatni i ekonomski.

U drugom poglavlju ove knjige pišu o pripremi istraživanja, načinu na koji su odabrali skup za istraživanje, veličini i reprezentativnosti uzorka, konstrukciji anketnog upitnika te o postupku anketiranja. Istraživanjem je obuhvaćeno 1250 ispitanika između 35 i 44 godine koji nikada nisu bili u braku i nemaju svoje djece ili posvojenu djecu. Uzorak je odabran na temelju popisa stanovništva iz 2001. godine i podjele na dvije petogodišnje dobne skupine, 35-39 i 40-44 godine, te je po svojim značajkama umanjena slika osnovnog ispitivanog skupa. Istraživanje je pod nazivom "Upitnik o činiteljima neulaska u brak i neimanja djece u Hrvatskoj" koje su autori, uz pomoć studenata, proveli tijekom 2005. godine i prve polovice 2006. godine. Upitnik ima 58 pitanja i 340 ponuđenih izjava. Pitanja su dijelom preuzeta iz formulara UNECE.

U sljedećih pet poglavlja autori obrađuju rezultate dobivenog istraživanja. Također, osim ankete kao glavnog istraživačkog instrumenta, korištena je i metoda opažanja u kojoj istraživač promatra ljude i bilježi podatke ili dojmove o njihovu ponašanju. Takva vrsta istraživanja provedena je u Zagrebu i u jednom gradiću u dalmatinskom zaleđu. Reprezentanti su bili neoženjeni i neudani od 35-50 godina. Autori su htjeli saznati koliko je prisutna problematika braka i djece te koji su njihovi razlozi za odabir neulaska u brak i neimanje djece. Istraživanje je potvrdilo da postoji trend produženog života s roditeljima, što je dijelom posljedica nezaposlenosti i nemogućnosti rješavanja stambenog problema, ali i činjenice da mladi ljudi ne žele napustiti udobnost roditeljskog doma. U varijablama socijalizacije autori daju neke informacije o živorođenoj djeci koje su rodile majke sudionika, o bračnom stanju njihovih roditelja, religioznosti i o zajedničkom životu s partnerom. Nadalje, govori se o osjećajima i stavovima sudionika prema djeci i roditeljstvu, pa su autori došli do zaključka da nema statistički značajne razlike između žena i muškaraca glede emotivnog stanja zbog neimanja djece. U sljedećem dijelu razmotrene su značajke koje se tiču posla i karijere. Autori upućuju da je zanimanje jedna od prepreka za ulazak u brak i vodiojstvo. U zadnjem od pet poglavlja autori nas upoznaju s razlikama između sudionika prema želji za djecom. Došli su do zaključka da dvije trećine mladih muškaraca želi imati dijete, dok isto želi svaki drugi stariji muškarac. Najveći broj muških ispitanika želi imati jedno dijete i uglavnom stanuju kod roditelja. Kod žena je situacija sljedeća: četiri petine mladih žena želi imati dijete, i to također jedno dijete i živi u vlastitom stanu. Autori zaključuju da "mlađe žene više žele djecu od svojih vršnjaka, dok žene iz starije dobne skupine ipak u manjem postotku žele djecu od muškarca iste dobi".

U zadnjem poglavlju autori nastoje dati stanje i prognozu socijalitnog steriliteta u Hrvatskoj. "Čak 15 do 20 posto žena u Hrvatskoj tijekom svojeg fertilnog razdoblja neće roditi, a razlog tome neće biti biološka neplodnost već osobni izbor". Daljnji pad fertiliteta dovest će do ubrzanog starenja stanovništva, nepovoljne dobne strukture i na kraju opadanju broja stanovništva. Također, na kraju ovog poglavlja "postavlja se pitanje da li je udio žena koje ne rađaju rezultat razvojnih čimbenika ili nezaposlenosti i neodgovarajuće društvene potpore mladima koji žele imati djecu".

KRITIČKA OCJENA

Naslov

U naslovu knjige naglašeni su problemi koji su autori i istraživali: razlozi zašto ljudi nemaju djece.

Sadržaj knjige odgovara i naslovu.

Aktualnost sadržaja

Demografska situacija u Hrvatskoj je teška i teško popravljiva. Mladi ljudi sve kasnije ulaze u brak i sve kasnije se odlučuju na rađanje djece. Rezultati do koje je dovela ova knjiga važni su da bi se bolje mogli razumjeti demografski problemi. Zaključujem da je sadržaj knjige u potpunosti aktualan s problemima koje danas nalazimo u Hrvatskoj.

Terminologija, stil i jezik

Terminologija korištena u knjizi je razumljiva i jednostavna. Knjiga je jednostavno napisana i smatram kako je može koristiti i šira publika da bi uvidjela probleme socijalitetnog steriliteta. Ovo djelo je pisano kao istraživački rad koji će posebice biti zanimljiv stručnjacima iz područja demografije. Rad je napisan na hrvatskom jeziku.

Literatura

Knjiga sadrži bibliografski popis poredan abecednim redom. Korištena je literatura hrvatskih i inozemnih autora uglavnom iz demografskog područja.

ZAKLJUČAK

Autori su nam u ovom radu pokušali skrenuti pažnju na problem koji je danas aktualan u Republici Hrvatskoj. Saznali smo zašto se danas mladi ljudi sve kasnije odlučuju na ulazak u brak i na imanje djece. Ovo je djelo i istraživački rad od posebne je važnosti za razumjevanje demografskih problema te može poslužiti i kao izvor podataka za ostala djela iz područja demografije. Autori su u knjizi uspjeli potvrditi sve hipoteze o činiteljima socijalitetnog steriliteta u RH.